

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 11. De vita & morte Ioannis Vasæi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

existimo, quotidie ex infernalis bestiae unguibus numerosas animas, spreto quovis mortis discrimine, eripientium. At jam Guairaniae Socios non inferiora sectantes inspectum eamus.

ANTONII Ruisii, Guairaniae Socii pro Josepho Cataldino moderantis, praefecturae principium insignivit novae gentis in Caelorum Reginam amor singularis. Advexerat is e portu Boni-aëris Statuam Virginis Lauretanae, Hispani sculptoris opus eximium, induxeratq; Lauretanum in oppidum, tantâ Neophytorum aggratulatione, ut abunde compensatam stragem, quam pestis in itinere fecerat, pergebatque in oppido facere, hanc unâ hospite assererent. Fama ad Divi Ignatii coloniam de speciositate Statuae Marianae perlata, quamvis pestis grassaretur, plures Neophytos accivit, ut oculos tantae Reginae aspectu pascere, aëntes, quodvis mortis periculum spernendum esse, praë illecebris occultâ quâdam virtute ab clementissima Principe in spectantium animos instillatis. Sed ne contagiosa lues Ignatianum oppidum eâ occasione corripere, visum est Patribus eò tantisper transferendam esse. Quod ut decentius fieret, Ignatiani Neophyti viam duarum leucarum per intactas sylvas, quâ pompa ducenda erat, aperuere, & omnes, nemine dempto, antequam ad spectandam Imaginem prodirent, se siterere Sacerdotibus, Confessione conscientias suas expiari postulantes: aiebant enim indecorum esse, animo inquinato puritatis Matrem aspicere. Id idem cum plerique Lauretanorum, antequam in suum oppidum Statuam inveherent, fecissent, non dubitatum eam mentem caelitûs utriusque injectam esse, ut existimarent MARIÆ favores ab iis sperari posse, qui se prius cum ejus Filio reconciliaissent. Certè id commodi octiduoano Virginis hospitio Ignatiani Impetravere, ut ab lue liberarentur.

RESTITUTA loco suo Virginis statuâ, quinque e nostris Sacerdotibus Lauretum ad juvandos peste afflato convenere. In quos sic officia distributa sunt, ut duo conscientias agrorum Sacramentis diu noctuque procurarent: totidem sectione venarum & aliis remediis corporibus mederentur. Joanni verò Vasæo templi cura & sepeliendorum cadaverum concessa est. Sexaginta corpora uno die aliquando sepulta sunt: cum vis mali mitissimè ageret, viginti trigintave terræ mandabantur. In eo opere Joannem Vasæum pestilens aura afflavit, sustulitque. Tornacum Gallo-belgicae urbs, vetus Nerviorum sedes, ei patria fuit: praeter aliarum artium studia, Musicam ita coluit, ut in Alberti Austriaci & Isabellæ Claræ Eugeniæ odæum adscitus, eorum favorem meruerit. Canoniaru & alio Beneficio donatus, cum ampliora ab tantis Principibus sperare posset, jam Sacerdos, Societati JESU nomen dare maluit. Sed quod pater ejus, tenuis fortunæ homo, negaret se sine filii subsidio vitam sustentare posse, e tyrocinio dimissus, annuo censu parenti impetrato, Religioni nostræ iterum consecravit. In Belgio per pagos concionabundus frequenter excurrens, Indicis missionibus prælusit. Unam e transmarinis provinciis ambientibus, quamvis speciosior offerretur, Paraquaria ob laborum Apostolicorum famam placuit. E portu Boni-aëris in Guairaniam missus, Laureti sexennium perstitit, ubi Ethnicis baptizandis & Neophytis poliendis egregiam planè operam navavit. Sed præcipua ejus gloria fuit, artem Musicam Neophytos docuisse; & in comperto est, ab ejus schola, in nova Neophytorum oppida, Societatis operâ per varias Paraquariae Provincias constructa, usum Musicæ artis, & instrumentorum symphoniacorum, cum ingenti Divini cultûs augmento fuisse derivatum. Quoad ejus virtutes, hæc ex Antonii Ruisii, qui sexennio ei præfuit, authographo accipe.

Quidquid, inquit, Angelica puritati, quam profitebatur, officere poterat, Ioannes Vasæus cane pejus & angue oderat: quo odio id assequutus est, ut per sex annos integros in media & penè nuda barbarie ne levem quidem contra Castitatem incuriam Exhomologesi expiandam exhibuerit, nec unquam in somnis illud se senserit. Quotidie ante somnum juxta lectulum Angelo suo Custodi sedem collocabat, quâ honoris exhibitione, & vario caelestium Geniorum cultu, agnatam Angelis puritatem impetrasse creditus est. In summis torrida Zona caloribus, quamvis febricitaret, nunquam, nisi monito Superiore,

aquam

CAPUT

X.

De Lauretana Virgine.

*Neophytorum
erga Virgine
amorem.*

*Expiati ad
visendam
Virginem
procedunt.*

CAPUT

XI.

De vita & morte Joannis Vasæi.

Pestis.

*Joannis Vasæi
patria.*

*Artis musicae
peritia.*

*Parentum
tenuitas.*

*Labores
Apostolici.*

Mores integri.

*Erga Angelum
Custodem
devotio.*

Religiosus.

Penitentia.

Mentis ariditas fortiter tolerata.

Mendacii horror.

CAPIT
XI.
Apud Ibitirambetanum
Guairanæ
populos Socii
Divi Xaverii
sedem
construunt.Ibitirambeta
mons.Ibitirambetanorum
crudelitas.

aquam ori admovit: dicere solitus quodvis potius tormentum toleraturum se, quam minimum religiosarum legum apicem volens infringere. Dicta factis aquavit: nam nullam Instituti nostri regulam ab quoquam in Guairania omisisse visus est. Veniam generalem, dandi reculas & recipiendi, sibi fieri constanter recusavit; compendia illa veniarum generalium inter meritorum dispendia reponens. Dicere auditus est, si juberetur, se sua Cruce & precum breviario tantum armatum, per sylvas & loca sola sine viatico aliisve instrumentis ad fundanda nova oppida profecturum; quod in animum induxisset suum, obedienti & ex Divina Providentia pendenti nihil deesse posse. Nanyam Ethnologeterium adivit, quin lucem caelestem à Patre luminum pro penitentibus peteret. Quotidiè antequam in lectulo ad quiescendum se componeret, aperta cubiculi janua, ad quatuor oppidi angulos quater Cruce ducta Deum impensè rogabat, ne permitteret ab quoquam quidquam contra Divinam legem committi. Cupediarum tam abstinens semper fuit, cum aderant, quam non cupiens, cum aberant. Frequenter sibi à Majoribus suis veniam fieri postulabat, ut remotà culcitra super nudos asseres quiescere liceret; si repulsam patiebatur, hilariter respondebat, malle in linteaminibus Majorum voluntate, quam suam super nudam humum noctem transigere; ne ipsi illud exprobraretur, Vinum tuum mixtum est aqua. Adeo estimabat Indicam missionem, ut dicere soleret, sortem suam cum quantavis dignitate non commutaturum. Tantius vir toto sexennio, quo in Guairania sub Christi vexillo meruit, ne unà quidem vice sensit animum celestium earum consolationum pabulo refici, quibus frequenter solent Apostolici viri inter medios labores uberim recreari: sed inter orandum immenso semper panè tadio & tristitia obruebatur, adeo ut assereret multoties, sibi videri ad remos trahi, cum pulsus campana ad orationem dabatur: nullo tamen die omisit ad Meditationem se preparare, nullam toto eo tempore Exercitiorum Divi Ignatii, ut vocant, additionem neglexit. Et cum audiret Sociorum animos frequentè caelitus immissis deliciis pasci, suo se humilitatis pallio involvens, submitto capite usurpabat illud: Gaudeant bene nati. Sed quamvis careret palpabilibus illis illecebris, tamen caelestes immissiones tristitia velo & tadorum nebula involuta sapè recipiebat, quibus ad constanter agendum & bibendum calicem Domini erudiebatur. Pendebant Socii ab ore dicentis, dum de rebus Divinis disserteret. Christi actionibus omnes suas actiones sigillatim, ut hæ ab illis pretium sumerent, uniebat: quod exercitium in nullo opere per totum sexennium prætermisit. Sed longè illud mirabilis est. Integri anni errata Sacramentali Confessione expians, cum nihil certe noxæ exhiberet, ne in irritum Sacramentalis absolutio caderet, jussus est ab Sacerdote de mendaciis præterite vitæ confiteri. Cui ille ingenuo candore respondit, totà vità ne semel quidem fuisse mentium. Certè si omnis homo mendax, ut reverè est, quidni hunc hominem, in aula educatum, Angelum dicimus? Paulo ante mortem ab Provinciali impetravit ad Taitaobe regionem, omnium quotquot tum temporis erant periculosissimam, mitti; ad quam dum se accingit, in Cælos, uti speramus, quadragesimo secundo ætatis anno evocatus est. Octavo post anno, pileus quadratus, Religionis insigne, cum quo sepultus fuerat, dum ossa ejus aliò transferenda effoderentur, integer omnino in sepulchro repertus est: creditumq; illud præter morem evenisse, quod ipse iteratò Societatem ingrediens ostendisset, quam sincerè eam amaret.

PAULO antequam Vasæus moreretur, Antonius Ruius, Josephus Cataldinus & Didacus Salazarius ad Ibitirambetanam regionem Christo subjugandam se accinxere. Guairania enim omnis in campestram & sylvestrem divisa est. Sylvestrem ab multis annis Societas excoluerat. Ad campestram verò hætenus penetrare non potuerat, ob feritatem gentis, hospites crudeliter devorantis, & fines suos contra externam vim pertinaciter bello tutantis. Ibitirambeta mons est sylvofusus in confinio utriusque Guairaniæ, ab incolis sic dictus, quod ex longinquo spectantibus capitis humani, è mento lapidem pro barbula exerentis, speciem referat. Circa eum montem multi Ethnicorum pagi visebantur, è quibus simul junctis palam erat numerosissimum oppidum conflari, & ad campestris populos gradum fieri posse. Superiori anno hujus montis accolæ Pipirium, ab Josepho Cataldino legatum, crudeliter maceraverant, & sylvestrium Indorum quamplurimos, variis occa-

sionibus